

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

Nro 17.

Költ Bétsben, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
27-dik napján 1798-dik Elztendőben.

Ángliai Tudósítások.

Londonból Febr. 9-dikénn: — „Az
önként való hadi-áldozatok' kaszsjájába
két száz ezer font sterlinget áda' Bankó. —
Forster nevű Tagja ugyan a' Bankó-Társaságnak azt a' nehézséget formálta ezennagy summa ajándékozása ellenn, hogy nem vólnának mind jelen a' Társaságnak Tagjai: de ezen el'envetésre, hathatósan meg-felelt a' Bankó-Prókátora *Kay* Úr.

S

Smith Úr szükségesnek állította, hogy az Angliai Bankó, más Társaságoknak is példát adjon egy oly ellenség' rontó-szándékának meg-gátolására erányzott erőlködés-benn, mely már régen irigy szemekkel nézi az Angliai nagyságot és szabadságot. *Lushington* Úr, annak meg-gondolására függesztette a' Társaság' figyelmetességét, mit kellene akkor veszteni, ha az ellenség bé szállana Anglia' földjére? Szót tévén némely Tagok, a' Király által ajánlott húsz ezer font sterlingről, említett *Lushington* Úr azt felelte nékik, hogy ámbár egy millió font sterlingje jár esztendőnként a' Királynak, abból mindazáltal annyi fel megy a' Királyi Udvar-tartásra; hogy Ő Felsége' magános-szükségére nem igen marad meg több hatvan ezer font sterlingnél. Midőn tehát húsz ezer fontot ajándékozott a' Király az Ország' szükségeinek pótolására; jövedelmének egyharmad részét ajándékozta oda:

Az Angliai Bankó' példája szerént; Manchester Várossabéli *Peel* nevű Kereskedő-Ház, húsz ezer font sterlinggel segítette a' hadi-kasszát. Ugyan azon Városbéli két Kereskedő-Ház, 15 ezerrel; *Marlborough* Hertzeg, 5 ezerrel; *Carlisle* Gróf 4 ezerrel. A' Királyi Kamara' Fő-Perceptor Marchio *Buckingham*, által ajánlotta a' hadi-kasszába mind addig, valamig tar-

táni fog a' had , a' maga említett hívtalabéli jövedelmét , mely , 120 ezer fontnál többre megy esztendőnként , ki-fogván belőle tsupán a' Secretáriussai és Cancellistái' fizetését.

A' Chathami és Shernefzi Kikötőhelyekben, 27 línéai hajókon lévő minden Legények, tíz napi zsóldjokat ajándékozták a' hadi - kasszába.

Még a' Liberias-tselédek között is nyilatkoztatja már magát ezen Anglus Pátriótai-buzgóság. A' Yorki Érsek' szolgálai nevezetesen negyven font sterlinget tettek öfzfze magok között, 's küldötték azt a' Bankóba.

Ily fel-ébredésére a' Nemzeti közlelkőségnek , mindjárt nevededett a' papiros pénzek' betse, és Pitt Minister az Ország' Kasszájába költsön fel-veendő pénznek meghatározását Mártziusra halasztotta el; minthogy azon meghatározás, az önként való hadi-adományok' mennyiségétől igen sokat függött.

Az Ország-gyűlés' Második - Táblája , újra hozzá fogott Febr. 8-dikán az Üléstartáshoz , mely Ülésben , egy oly Végzésnek olvasta fel Dundás Minister a' formáját, közönséges helybe-hagyás végett , a' melynek ereje szerént , annyi számú Polgár-Katonaságot indíthasson táborba a' Király, a' mennyit fognak kívánni a' környülállások , és hogy a' Polgár-Katonákból,

pótolhassa a reguláris Regementek' hiánosságát: „Akarmint fenyegetőzzék az ellenség — *így szóllott azon alkalmatossággal Dundás Úr* — nints miért tőle megijjednünk. Mert ha bé mér ő szállani a mi földünkre, oly szándékkal, hogy egy nagy es gazdag Népet ki raboljon; bizony: nyal ez a' Nép meg tudja magát óltalmazni olyan Emberek ellen, és itt (Londonban) ki ki tsendessen nyughatik a' magyágyában, hívva a' Királyi gondoskodáshoz és a' Seregek' vitézségéhez.“

A' Londoni Dánus Követ Gróf *Wedel-Jarlsberg*, hoszfzas audientzián vólt a' Pruszfziai Királynál Jaunárius' eleinn: kétség kívül az északi-kereskedés' védelmére nézve.

Frantzia Tudósítások.

A' Fr. Directoriális Újság, még a' Kiköltözött Frantziákat is reá akarja haragítani Angliára: mert 13-dik Februáriusi Darabjában egy hoszfzú Befzédet tartván hozzájok, azt mondja nékiek a' többek között, hogy őket az Anglusok adták el Quiberonnal.

Hogy a' Respublikai igazgatás' formájával sok Lakosok nintsenek megelégedve még mind ez ideig: meg-esméri maga a' Direktorium, mint meg-tetszik egy Kerülő-Levélből, melyet a' Hadi-dol-

gokra ügyelő Minister, a' Direktórium' nevébenn indított a' Generálisokhoz, 's a' Sereg' Gondviselőihez, intvénn őket, hogy meg ne szenvedjék a' vígvázások alatt lévő Seregosztályoknál az Oberster, Oberstlieutenánt, Monsieur 's egyéb efféle nevezeteket, és hogy a' Respublika' kebelébe viszfza térő Katonák' gondolkozása' mindjárt óltalmazza a' belső ellenségek által való meg-vesztegettetéstől. A' mely Katonai Elöljárók, hívségeket fogják e' részben bizonyítani: reménység nyújtott nekik, hogy a' Direktóriumnak hozzájok való bizodalmat fogják meg-nyerni.

A' Respublika' Kaszfzája, igen rossz állapotban vagyon; mind a' Direktóriumnak, mind a' Finántz-Ministernek panaszló vallástétele szerént. A' Finántz-Minister egy kemény hangú Írást intézett a' Departmánokbéli (Közönségestársaság osztályokbéli) Tisztviselőkhöz, melyben szemre hányóképpen említi, hogy tsupán három Osztályok találtnak még a' Közönséges Társaságban — *Finisterré, Vosges,* és *Jura* nevezetűek — melyek a' hátra lévő adót 1796-dik eszt. ről tökéletesen le-fizették; a' többek ellenben százötz millióval még adósok; 1797 dik eszt. ről pedig, a' rendes adóból is több vagyon még hátra hetvenöt milliónál; és hogy a' Respublikának 6-dik esztendejére (1798-ra)

alig kapott még bé valamit. Ezen panasz-
szát dorgáló Kérdésekkel váltja fel: Hát
— *úgymond* — a' Frantzia Respublika'
Tagjai közzül, tsupánn a' Katona fogja
már telyesíteni a' maga kötelességét?
Valyon a' Békességben élő Polgár nem
szintúgy köteles e' a' maga erejét a' Ha-
za' hasznára fordítani? Végre fenyegeti,
a' 98 Osztályokbéli Fő-Tifztségüket, a'
kissebb kerületekbéli öt ezer Magistrátuso-
kat, és a' Gyülekezetek' Ágenseit, kik
szám szerént negyvenöt ezeren vagynak,
hogy a' Törvények' keménysége szerént
fog vélek bánódni: ha az adó' bé-szedés
eránt való kötelességjekben szorossánn el
nem járnak. — A' Direktórium azonbann,
a' Törvényeket tefzi részszerént okául, az
adó bé-szedéssel együtt járó késedelmes-
ségnek.

Mintegy két ezerig való Ispotályok
váltak eddig Fr. Országban, melyeknek,
1789 dik esztendő előtt, reá ment a' jöve-
delmek negyven millióra: de a' Revolú-
ciónális változtatások által három ötöd
részfzel szállott az alább. Most már ne-
héznek találja a' Kormányfő, az emlí-
tett fogyatkozás' pótolásának terhét: azt
kívánja tehát a' Törvényhozó. Gyűléstől,
hogy tsupán a' nagyobb Városokban lévő
kilentzvenöt Ispotályokat tartsa meg, a'
többeket ellenben kaszfálja, 's oly Ren-
deléseket tegyen, hogy a' kisebb Helysé-

gekbéli Betegek, önnön házaiknál gyógyíttassanak, és e' végre a' Gazdagoktól kell különös adót kívánni.

Párisból Febr. 11-dikénn: — „*Bonaparte* Vezér, nem tér vissza többé Rastadtba; el ment azonban már innét, az Anglia ellen erányzott tengeri-készületek meg vizsgálására. Leg-elsőben a' Dünkircheni Kikötőhelyet látogatja meg, azután a' Brestit. 's a' t.“

„A' *Granvillei* Kikötőhelyben, húsz tengeri-hidasok készítdnek, melyek közül egynek egynek 60 lábnyi lefesz a' hossza, 's 15 a' szélessége.“

„Konstántzinápolyi Fr. Követté, a' meghóltt *Aubert Dubayet*' helyébe *Scherer* Ministert nevezte ki a' köz-hír: ennek helyébe pedig, Hadi-dolgokra-ügyelő-Ministernek *Ernouf* Generálist.“

„A' Nápolyi Udvarhoz *Garat* Polgár rendeltetett Fr. Követnek, a' ki hajdan Igazságra-ügyelő-Minister vólt; a' Cisalpiná Respublikához pedig, *Trouve* Polgár, a' ki mostanság Követség-Helytartója vólt Nápolyban.“

Hollandiai Tudósítások.

A' leg-újabb Hollandiai Revolútzio is hasonlónak mutatta magát, a' saját Magzatit meg-evő *Saturnushoz*: mert az is oly embereket buktatott meg, kik leg-nagyobb eszközei vóltak az első Revolútzionak.

A' mely Revolútzió, Hollandiában történt Jan. 22-dik napján, nem egyéb, hanem tsupán egyik Felekezetnek a' másikon való diadalma.

Reá kellett mindazáltal arra állani mind a' 9 Frigyes-Tartománybéli Kormányozó-Gyűléseknek. A' Zelandiai; Batavica-Brabántziai; és Drenthei Gyűlések, öfzszer akarták elébb hívatni a' Népet, hogy megtudják annak értelmét a' 22-dik Januáriusi Revolútzió eránt; de a' Hágai Constituens-gyűlés reá parantsolt a' Direktóriumra, hogy haladék nélkül szorítsa reá a' nevezett Tartományokbéli Gyűléseket, mind azon Végzéseknél fogadására, melyek Jan. 22-dikénn hozattak. Reá is szorította, tsupán Batavica-Brabántziának ígervén meg, melynek semmi közönséges adóssága nintsen, hogy a' Státus-adósságainak fel-öfztésében tekintet fog reá lenni.

Helvétziai Tudósítások.

A' Helvétziai Fr. Követnél Mengaud Polgárnál négy Bernai Deputátusok jelentek meg Basíleában Febr. 7 dikénn, a' Bernai Elöljárók magok meghatározásáról való híradással, és hogy készek Azok, a' Fr. Direktóriummal alkuba erőszakodni a' fennforgó perre nézve. A' Fr. Direktóriumhoz magához is küldött egy Írást a' Bernai Kanton Gyűlése, a' melyben, készseget nyi-

latkoztatja egy részről, az előbbeni egygyességnek helyre-állítására, de egyfzersmind eröss maga elszánását nyilatkoztatta az eránt, hogy utolsó tsepp-vérét se' sajnálja fel-áldozni saját szabadságáért, a' minthogy nem is fognak mind addig vízfíza-térni a' Helvétziai Regimentek, míg a' Frantzia Katonaság el nem távozik Helvétzia' határaitól.

A' Tigurumi (Zürichi) Kánton' Gyűlése, 2500 fegyveres-embert küldött Berna' segítségére, 's rendelést tett, hogy a' több Kompaniák is hivattassanak öszfze, 's szaporitassanak. Az e' végett Febr. 3-dikán ki-botsátott Buzdító-hirdetményében jelentette a' Gyűlés, hogy tíz ezer Frantziák *Avencheig*, melytől *Berna* Városa tsak hét óránnyira esik, nyomúltak elő; más nagy tsapat Frantziáság pedig *Biel*nél áll, és *Solothurn*ot ijjeszgeti. Minekutánna sok rendeletlenségeket számlált elő, melyek, Vaatlandban követődtek el, következő serkentéssel fejezte bé Hirdetményét:

„ Vegyétek gondolóra Polgárok, 's Hozzántartozók, hogy Ti Helvétusok (Svájtzerek) vagytok! Gondolkozzatok a' mi Eleink' ditsösségére, és arra az áldott szabadságra, melyet, mint leg-drágább örökséget hagytak ők mi reánk bátorság-jok által; és a' melynek el vesztéséért, szamolni kellene nekünk a' mi késő Mara-

dékinknál! A' Bernai, Freyburgi és Solothurni jó-lelkű Frigyesek, nem valamely ellenségeskedésnek kezdésére, hanem egyedül a' magok Fő-városaiknak és a' Német Helvétziai Haza' régi határainak védelmezésére mának a' ti atyafiságos segítségteket. Távoztassatok el magatoktól minden ártalmas és minket méjjen megfomorító kétségeskedést, oly Elöljáróitok eránt, a' kik, atyai módra gondoskodnak rólatok és Gyermekeitekről éjjel nappal. Szentül ígéri néktek ezen Gyűlés, (*mely még akkor csak az előbbeni Elöljárókból állott*) hogy haladék nélkül, Deputátusokat fog öfzsze-hívni a' Kántonnak minden részeiből, és a' Polgárságból, hogy azokkal együtt megfontolja a' Haza' javát, és minden helyes kívánságoknak telyesítése által, hofzfas időkre meg-erössítse a' Város és a' Tartomány között az atyafiságos egygyességet. Hiddjétek el, hogy semmi áldozat oly nehezen nekünk nem esne, mint az a' gondolat, hogy a' mi Kantonunk, mely eddig szembetűnő példája vala a' Frigyesi hívségnek, meg- gyalázná magát. Távol légyen tőletek, hogy oly Emberek után halgatnátok, kik a' ti drága kötelességeitek t, melyekkel, Istennek és a' Hazának tartoztok, véletek el felejtetni, 's a' mi eddig oly szerentsés Hazánkat Idegen el-rendelő kezébe adni és ennél fogva fe-

neketlen vesztély - örvénnyébe akarják buktatni. “

“ Egész bizodalommal reményljük, hogy még Helvétus - vér tsergedez minden ereitekben, hogy Ti mindnyájann méltó Fiai vagytok a' Hazának; és hogy az Isteni-jóság oly szerentsét végzett a' mi Kántonunknak, hogy ennek betsületét, melyen leg - kissebb késedelmezés is méjj sebet ejtene, egész épségében meg-tartja a' köz-akarattal 's annál nagyobb hathatósággal való fel - buzdulás a' köz - segítségére. “

Elegyes Tudósítások.

Spanyol-Országban nagy a' drágaság, kevés a' pénz: azért is igen óhajtja a' Nép a' Békességet.

A' Török-Birodalmi Tudósítások, rész-szerént kitsinyítik, rész-szerént nagyítják a' Konstantzinápolyi Kabinét' aggodását, *Passawand-Oghli* zenebonáskodásainak következéseire nézve.

Bonaparte Fr. Vezérnek jeles története, egy Helvétziai Iffjatskával. Egy Bernai Deputátussal utazván *Bonaparte* Helvétziában, vele volt a' Deputátussal a' Fia is, 12 esz.ős Iffjatska *Bonaparte*, nagy betsülője 's kedvellője lévén a' tudománynak 's éles elmének, minthogy ezeknek nagy mértékét tapasztalta a' Gyermekekben: különös gyönyörűséggel is hallgatta annak

beszélgetéseit. Egy nap látja, hogy a' Gyermekek, figyelmetesen vizsgálja, Helvétzia' Mappáját, 's kérdi tőle: Mit keres? Felel a' Gyermekek: Azon részeit nézegetem a' Hazámnak, melyek még eddig esmeretlenek voltak előttem. — „Esmered e' ezt a' részt, kérdé továbbá *Bonaparte* a' Gyermekeket, mutatván néki a' Porrentru-i (Bruntruti) határnál lévő vidéket. — Híszem, nem Helvétziához tartozik az, felele a' Gyermekek. — De mi Helvétziának ajándékozzuk, monda a' Generális. 'S mit kívántok érte kérdé a' Gyermekek. — Semmit, felele *Bonaparte*, tsak néktek ajándékozzuk. — Az Ifjasska, gondolkozván egy keveset, felteszi kérdésképpen a' *Bonaparte*' szavát: *Semmit?* 's ismét el halgatott, hanem egy darabotska idő múlva nagy elevenséggel szeme közé nézvén a' Generálisnak, ily választ adott néki: *Timeo Danaos et dona ferentes*. Ekkor meg-ölelven *Bonaparte* a' Gyermekeket, kérte az Attyát, hogy vígyázzon Annak nevelésére; mert éppen nem közönséges Ember láttatik válni belőle.

Módi-revolúció.

Egy Afzszony-társaság állott öfzfze Párisbann oly szándékkal, hogy egézfzszenn egy fordítást tegyen az úgy nevezett módikonn; jobbra e' vagy rofzszabbra? azt nem írják.

Londonban, a' mejjetlen Afzszonyok, módivá tettek, a' vialzból formált mejjek' viselését.

*Pétersburgh*ban a' mód nélkül el hatalmazott uasoráskodásnak eleit kívánvann venni a' Tsászár, egy új Bankót állított fel.

A' Svéd Királyról nem igaz, a' mit némely Újságok hirdettek, hogy roszszúl élne a' Feleségével: sőt inkább, a' mint egész bizonyossággal írják a' Stokholmi Levelek, angyali élet vagyon közöttök, 's már az Iffjú Királyné, hordozza is méhébenn a' házassági tiszta szeretet' gyümölcset.

A' Pruszfiai Birodalom' fo'yó Históriajának, minden Hónapról szokott egy egy Darabja ki jöni Berlinben. A' Januáriusi Darab, sok szép telekedeteit beszéli elő a' Királynak, mind azért, hogy ezen Iffjú Felség eránt nevededjen a' bizodalom és szeretet a' Népbén, mind pedig azért is, hogy példájának követésére, 's ennél fogva, az Emberi Társaságot szerentsésítő virtusoknak gyakorlására, Mások is felindíttassanak. Ily virtus kétség kívül, az egymás betsülés, melynek a' Király több ízben nemes példáját adá. — Az említett História-Darab írja azt is, hogy a' Királynénál minden Vasárnap estve szokott lenni mulatság, melyben maga a' Király

is meg-jelenik rendszerént: Ezen Udvari inúlatságokat az erőltetett tzeremoniáskodás nélkül való jó-szívűség tzmerezi.

Angliábann, az oly Gyermekes tanításáról is gondolkoztak némely jó-szívű tehetős Lakosok, a' kiket nem tsak hogy Oskolába nem jártathatnak pénzért a' Szüléik; de még el se' botsáthatnak magok mellől tsak kevés ideig is dologtévő napokon. Az ilyen szegény Gyermekes számára, úgy nevezett Vasárnapi-Oskolák állítottak, melyekben t. i. Vasárnapokon oktattatnak a' nevendék Szegények. 1120-ra reá megy a' Vasárnapi-Oskolák' száma, az azokban tanúságot vevő Ifjúságé pedig, 73 ezerre. A' nemes lelkű Fundátorok, 108 ezer Ábétzés-könyveket; 27 ezer Új-testamentomi Sz. Írást, és hat ezer Bibliát osztogattak már ki ingyen a' Vasárnapi-Oskolákban.

Róma felé való útazása közben, ki hirdettette *Berthier* Fr. Vezér, hogy Ő Rómában tsak a' *Duphot's Basseville* gyilkossainn, és a' Fr. Követ' meg-bántóinn fog boszszút állani: az ártatlanok ellenben óltalmat és barátságot fognak találni a' Fr. Seregnél, minden rablások keményen meg fognak büntettetni 's a' t.

Magyar-Ország.

Gróf György Ferentz Ő Nagyságát, a' F. Magyar Cancellária mellett ditséretes.

sén, viseltt Concipistaságból, méltóztatott F. Urunk a' Kir. Helytartói-Tanáts mellé Secretáriusságra emelni.

Esztergom Vármegyei Első - Vitzé-
Ispány T. *Missits* József Urat, érdemes
szolgálataira való kegyes tekintetből, méltóztatott F. Urunk Királyi - Tanácsosi ranggal meg-tisztelni.

Jószágokat nyertek

Temes Vármegyei Második Vice - Ispány *Klaniczay* János Úr, *Temes* Vármegyében fekvő *Vizma* nevű Camerális-jószágot; Újvidéki Bíró *Athanasievits Jephthimius* Úr, Báts Vármegyében fekvő *Rigicza* nevű Helységet; 's *Magaressevic* György Úr, Torontál Vármegyében fekvő *Macedonia* nevű Helységet.

Német Birodalmi Tudósítások.

*Rastadt*ből Febr. 12-dikénn: — „Az itt lévő Deputátziója a' Német Birodalomnak, oly végzést hozott a' Frantzia Követek' utolsó válaszfza eránt (*melynek summáját közölttük már a' múltt postán*) hogy azt közleni kell a' Regensburgban ülő Német-Birodalmi-gyűléssel, és különösen az oly Követekkel is, kiknek Küldőiket egyenessen érdekli az említett válaszf; hogy t. i. a' Rajna' vize legyen határ a' Német-Birodalom és a' Fr. Respublika között.

Mannheimből Febr. 12-dikénn: — „A' Frantziák, Városunkkal által-ellenben még mind ez ideig foglalatosok, az általok erőszakosan el foglaltatott Rajna-sántzának minden külső Erösségeivel együtt való lerontásában. Az említett el foglalás' alkalmatosságával Frantzia fogságba esett Tábori Vadászfzai a' Baváriai és Palatínatusi Hertzegségnek, vízfzai-érkeztek ide Jan. 29-dikén, a' hasonló sorsú Frankóniai Vadász-Sereggel, és Münsteri Dragonyosokkal. Sajnálja a' Frankóniai Vadász-Sereg, hogy a' Frantziáknál kellett hagyni a' maga derék vontt-júkú stutz-puskait.

B é t s.

A' Kotsisoknak sebes hajtását minekutánna több ízbeli rendelések se' gátolhatók volna meg: már most a' Strázsákon álló Katonákra is reájok bízattatott, hogy a' nem léptetve hajtó Kotsisokat egyszeribe meg-állítsák, 's a' Fő-Strázsa-helyre kísérjék. Kísértek is egynehányat, kiknek minden fzemély-válogatás nélkül, 25 ütlek méretett ki, jövődöbéli prezervatívául a' sebes hajtás ellen.